

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable senyor Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 12 de maig del 1936

SUMARI

A dos quarts i cinc minuts de sis de la tarda, l'honorable senyor President de la Cambra, que presideix, obre la sessió.

És llegida i aprovada l'acta de la sessió ordinària anterior.

Ordre del dia:

Interpellació sobre els Decrets del 2 i 14 de març del 1936, referents a contractes de conreu i desnonaments.

El senyor Carreres i Artau consum un torn en la interpellació.

(En començar a parlar el senyor Carreres i Artau, ocupa la presidència el senyor Serra i Húnter, Vice-president primer de la Cambra.)

Intervenció de l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.

En segon torn parla en el debat el senyor Fronjosà.

A prec del senyor Riera, qui resta en l'ús de la paraula per a la sessió de demà, se suspèn la discussió.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a les vuit i tres minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a dos quarts i cinc minuts de sis de la tarda, sota la Presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Consellers de Justícia i Dret, de Governació i d'Obres Públiques i Assistència Social i Sanitària.

És llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Interpel·lació sobre els Decrets del 2 i 14 de març del 1936, referents a Contractes de Conreu i desnonament

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Senyors

Diputats: Si en la sessió celebrada el dia 17 darrer jo m'hagués trobat en aquesta sala, davant del prec que va fer el Diputat senyor Armendarès i que va provocar la intervenció d'alguns altres senyors Diputats i del senyor Conseller de Justícia i Dret, jo m'hauria adherit immediatament a algunes de les paraules del senyor Conseller de Justícia i Dret i hauria recollit la lleu allusió que em va dirigir; jo m'hauria adherit a la part de la seva breu intervenció, en la qual aconsellava una mica de calma als senyors Diputats, i digué que estava anunciada una interpel·lació sobre els Decrets dictats per la seva Conselleria i que ell esperava que es donaria la màxima amplitud — no sé si interpreto bé les seves paraules — a aquest debat, i afegeixo jo que, tàcitament, es pot llegir que el senyor Lluhi esperarà, per a dictar qualsevulla nova resolució, el resultat d'aquest debat.

(Ocupa la Presidència el Vice-President primer, senyor Serra i Hünter.)

(Entra l'honorable senyor Conseller de Cultura.)

Jo vinc, efectivament, a parlar d'aquests Decrets dictats pel senyor Conseller de Justícia i Dret; però gosaria advertir a la Cambra que potser el menys interessant, el menys vital, és aquest conjunt de Decrets, amb tot i considerar-los jo sumament perjudicials i desviats tal vegada de la intenció íntima que persegueix el senyor Conseller de Justícia i Dret. Jo crec que l'interessant en aquest debat, més que parlar de les minúcies d'aquests Decrets és elevar-nos, remuntar-nos, i donar a aquesta discussió la màxima amplitud per tal de veure si tots plegats arribem a trobar una fórmula que assegurï la pau del camp de Catalunya. Jo condensaria com a inici, tal vegada com a tesi d'aquesta meua intervenció, la fórmula de la pau del camp a Catalunya, dient que cal anar decididament a establir una legalitat ferma en matèria de contractes i de qüestions del camp.

He parlat d'una *legalitat*, i sé perfectament perquè uso en aquest cas, en aquesta segona etapa en què ens trobem de la nostra autonomia a Catalunya, sé perquè uso aquest terme *legalitat*. Jo m'atreveixo a assegurar que tots els interessats en les coses del camp, propietaris i parcers, amos i arrendataris i jornalers, tots, senten no solament fam de justícia, sinó d'estabilitat i de pau mitjançant una Llei que sigui, bona o dolenta, però que sigui una Llei, i que sigui respectada i executada amb tota l'escrupolositat i amb tot el respecte, sempre i en totes les ocasions.

Jo crec que Catalunya, que és un país de grans tradicions jurídiques, si la paraula no estés desacreditada, podríem dir que és un d'aquests països en què la juridicitat té fondes arrels en la consciència popular, i després d'aquesta sotragada que dura des de l'adveniment de la República — la República, certament, va venir per via pacífica, però trobava tot un procés de transtorns, de revolució, de canvi de coses, i no en debades els canvis de règim s'efectuen sense una revolució interior, que àdhuc en els moments actuals tots estem encara experimentant i patint, o almenys, recollint les seves conseqüències —, ha de trobar un camí decidit. Vull dir, amb això,

que així com jo crec que hi ha països que en podríem dir de juridicitat d'un sentit jurídic pacífic, continuat, persistent — per exemple, Anglaterra, un país que té la màxima i la més magnífica Constitució política del món i una Constitució no escrita, i hi ha un país com Suïssa, en el qual el sentit plebiscitari ha arribat a encarnar en les arrels mateixes de la consciència del poble — hi ha, dic, països en els quals, per la seva constitució especial, pels tràngols, a vegades per revolucions incruents que han passat, han hagut d'emparar-se d'una nova fórmula de convivència jurídica, que tots podem convenir en anomenar legalitat, com per exemple la República Francesa; França, com tots sabeu, ha passat grans sotracos, ha tingut els seus jacobins, però ha estat salvada pel sentit de respecte, d'acatament a la Llei dictada pel Parlament francès, baldament fereixi interessos, baldament provoqui una sèrie de reaccions de caràcter moral, malgrat tot això el poble francès, portat d'un gran instint de conservació, cerca en l'adaptació voluntària d'aquesta Llei d'origen dels seus defectes i aquesta Llei, que a vegades té vicis greus d'origen, acaba finalment per adaptar-se i acaba per ésser purgada d'aquests mateixos vicis d'origen i un altre dia és planerament reformada i a vegades discretament abandonada. Jo crec que Catalunya, sense abandonar el seu sentit jurídic tradicional, nosaltres, valgui el parèntesi, som un poble que té molta semblança amb el poble anglès, que el nostre dret civil és el d'un poble eminentment consuetudinari; molt poques Lleis, molta força de costum, que vol dir adaptació del sentit jurídic, les condicions de les coses i la Llei no fa més, generalment, que recollir i consagrar aquestes inspiracions de la consciència popular. Però jo he de convenir que no és aquest el moment de tornar a les nostres tradicions jurídiques. Jo, que tinc una gran fe en el poble de Catalunya, crec que quan hagin passat aquests trasbalsos d'adaptació al nou règim, quan les nostres institucions autonòmiques hagin aconseguit aquell estat d'estabilitat que tots desitgem, Catalunya, el poble de Catalunya, tornarà a recobrar la seva tradició jurídica, serà un poble de molts costums, de moltes tradicions, de molts pactes, estès fins a totes les coses possibles, i de molt poques Lleis. Jo reconec que no és aquest el moment, i, per tant, Catalunya el que ara necessita és una Llei estable, encara que per algú pugui tenir vicis d'origen, que potser no es conformi amb les seves aspiracions per la mateixa rectitud, per la mateixa lleialtat en què sigui aplicada, amb la mateixa experiència en ressaltar les falles, en ressaltar, per tant, els punts vulnerables que aconsellen la reforma d'aquesta Llei fins a fer-la adaptada, purgada dels vicis d'origen i adaptada, per tant, a les necessitats del país.

He volgut fer aquesta introducció, jo no sé si potser excessiva, per situar-me a mi i situar també aquesta Minoria, en la seva actitud, una mica delicada, però que no lleva ni la sinceritat ni el valor de les nostres conviccions, ni la fermesa dels nostres propòsits de col·laborar en una tasca conjunta de tot el Parlament de Catalunya.

I doncs bé; perquè en matèria de contractes de

conreu i de conflictes del camp poguem arribar a aquesta legalitat, jo entenc que cal tenir presents una quants factors. Nosaltres creiem sincerament que podem arribar a aquesta perfecta legalitat, perfecta en el sentit relatiu del mot, hi podem arribar, perquè la primera condició perquè una Llei discutida — no hem de negar ara el que hagi estat discutida — pugui arribar a ésser estable, útil i gairebé practicada, sinó amb fervor, amb convicció i tal vegada a la llarga amb cordialitat, jo crec que la primera condició és que entre les parts contendents no hi hagi una concepció jurídica i econòmica irreductible.

Afortunadament, afortunadament, senyors Diputats, jo crec que entre la concepció que presideix la Llei refosa i la concepció que la major part del poble de Catalunya, àdhuc els propietaris més recalcitrants, professen, no hi ha aquesta irreductibilitat. La Llei del Parlament de Catalunya, si l'haguessin de qualificar, és una Llei que té per objecte formar, crear la petita burgesia rural de Catalunya. Ah! però és una Llei que es decanta a favor de la propietat. Altra cosa seria, per exemple, si nosaltres ens trobéssim amb una Llei de sentit collectivista, una Llei que establís una sèrie d'assentaments, una sèrie de precaucions, que partís de la idea que el treballador de la terra renunciés per sempre a la possessió de la terra, que s'acotentés per sempre més en ésser un jornalero, avui d'un amo, demà de l'Estat. Afortunadament, ni nosaltres ni vosaltres, ni tot el poble de Catalunya, llevat d'alguna excepció, professa aquesta concepció. Hi ha unitat de concepció; podem disconformar amb els graus, amb si, per exemple, s'ha d'anar al petit propietari rural o a la gran empresa rural; podem discordar sobre si l'accés a la propietat ha de fer-se des de dalt, des de la Llei, d'una manera que en podríem dir a tall de revolució legal, o si és preferible que aquesta acció natural a la propietat es faci des de baix, d'una manera lenta, però tal volta més segura. Però en el fons no hi ha disparitat, no hi ha disconformitat irreductible. Altra cosa, dic, seria si en la Llei que tots junts voldríem que d'una manera que en podríem dir pràctica, sense discussió teòrica, arribés a encarnar, més que altra cosa, com un projecte per ésser reformat en altre dia, altra cosa seria si, per exemple, aquí es partís d'una concepció collectivista o de socialització de la terra. Nosaltres estem molt més aprop del Govern i dels que representen interessos rabassaires — no dic aquest mot en el sentit pejoratiu de la paraula...

El Sr. ARMENDARES: És que no el té, senyor Carreres, res de pejoratiu aquest mot. És molt honorable. (*Rumors d'aprovació.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Me n'alegro, perquè no trobava de moment un altre terme; així podré fer-ne ús sense cap mena de dificultat.

Afortunadament, en el banc roig, salvant una representació que té aquesta concepció socialista del problema agrari, aquesta concepció de collectivització de la terra, salvant una representació que es pot dir que està en perfecta coincidència en un tot amb un moviment d'aquest període, per què no dir-ho?, insegur i revolucionari, una

concepció que es va obrint pas fora de Catalunya, però que aquí no se n'obre, estem en coincidència en la qüestió de fons.

Un altre factor per assegurar aquesta estabilitat legal, aquesta legalitat per la qual propugna aquest Diputat, és tenir o disposar d'un Poder judicial ben preparat, apte per a conèixer les necessitats i l'esperit jurídic i agrari de la terra. He de dir dos mots sobre aquest particular. Hi ha una part de l'organització del Poder judicial de Catalunya, que, tal com s'està practicant, respecte d'ella crec que no n'he de dir res, ni en pro ni en contra. Ah! però disposem a Catalunya d'una institució que, baldament tingui pocs mesos d'existència—alguna cosa bona hem de fer, entre altres que no són tan bones —, mereix tots els respectes dels catalans: és la institució del nostre Tribunal de Cassació, tal vegada perquè presideix aquest Tribunal una persona — jo no voldria ofendre la modèstia de ningú, ni que semblés que les meves paraules resporen a circumstàncies del moment —, a la qual tots li devem gratitud i homenatge sincer en el si dels nostres cors, per haver pogut salvar, no obstant el tràngol passat, el seu prestigi; aquest Tribunal de Cassació que acabarà per ésser un dels primers honors, una de les primeres joies de les institucions autonòmiques de Catalunya; el seu President, home de gran prestigi, és altament estimat, i d'ací deriva la seva obra.

Però hi ha un tercer factor, i aquest tercer factor és el Poder executiu; en termes més concrets, el senyor Conseller de Justícia i Dret, que representa el Poder Executiu en matèria judicial. I malgrat que tots professem, alguns expressa i altres una secreta admiració envers el senyor Lluhi, en el qual reconeixem dues grans dotes de governant: en primer terme una gran energia en les seves decisions, i en segon lloc, i com a parlamentari, una fina i gairebé sempre perillosa dialèctica, que vol dir que el senyor Lluhi tàcitament coneix la lògica de totes les situacions. Doncs bé, jo que sempre tinc ganes d'aplaudir la tasca del senyor Lluhi, jo que el crec, i ho crec sincerament, molt ben intencionat en aquesta matèria, he de dir també, amb la mateixa sinceritat, que als quatre, cinc o sis Decrets — em refereixo als més importants — que lleugerament hauré de comentar en aquesta sessió — no l'acrediten ni d'home enèrgic, ni d'home diaèctic, perquè aquests Decrets es contradiuen intrínsecament, i, cregui'm el senyor Conseller de Justícia i Dret — i és una pena que ho hagi de dir aquest modest Diputat, que no té massa autoritat en aquestes matèries — que la seva tasca no és pas la més adequada per a preparar aquella legalitat a la qual jo em vinc referint en el curs d'aquesta meua interpellació.

Parlem, doncs, dels Decrets del senyor Conseller de Justícia i Dret, i m'haurà de fer gràcia el Parlament i m'haurà de perdonar també el senyor Lluhi, si no arribo fins als darrers detalls, fins a les darreres minúcies d'aquests Decrets. El que jo em proposo demostrar és que per aquesta via, per aquest camí que el senyor Conseller de Justícia i Dret s'atribueixi funcions judicials, funcions legislatives i gairebé podríem dir que s'atribueix

funcions notariales, ja que prescindeix d'escriptures i de documents públics, jo crec que per aquesta via, ni la vida del Parlament ni el prestigi del Parlament queden gaire ben parats, ni és aquest el camí per anar a implantar aquella legalitat que, com tota cosa dura, necessita aquell marge de facció, aquell esponjament, per dir-ho així, que ha de donar la bona voluntat de tots, quan es tracta d'una matèria sobre la qual en alguns punts hi ha contradiccions.

Parlem-ne d'aquests Decrets. Hi ha un primer Decret, més ben dit, una Ordre, que no és del senyor Lluhi, sinó de la Presidència, però crec que té veritable importància començar cronològicament les coses. Aquesta Ordre és del 4 de març del 1936; es dona compte, és més, s'insereix — es diu en l'article únic que a fi d'obtenir «la seva major difusió i els efectes que escaiguin» — un Decret del Ministeri de Justícia, de data 28 de febrer, publicat a la *Gaceta de Madrid*. És molt interessant cridar l'atenció sobre el contingut d'aquest Decret de Madrid i sobre el fet que la Generalitat s'hagi cregut en el cas de divulgar-lo a tots els efectes, que hem de creure que són els efectes legals. Aquest Decret disposa, en el seu art. 1.º: «Els Jutges i Tribunals que coneguïn dels judicis de desnonament promoguts contra arrendataris, masovers o parciers de finques rústiques, pendents de resolució, suspendran el curs del procediment quan la demanda judicial no s'hagi fonamentat en la manca de pagament de la renda o mercè». Tot això es refereix a la Llei d'Arrendaments de la República, no a la Llei catalana. I en l'art. 2.º es disposa que «de la mateixa manera se suspendran en iguals casos les diligències de llançament que estiguin pendents d'execució». I és molt interessant per l'instructiu per a les nostres coses, i sobretot per apreciar la conducta del senyor Lluhi en aquesta delicada matèria. L'art. 3.º, que diu: «Les suspensions a què fan referència els articles anteriors subsistiran fins i tant que les Corts, a les quals es donarà compte d'aquest Decret, adoptin la resolució que procedeixi». És a dir, que el Govern de la República, el Govern que ha sortit del Front Popular, el Govern que ha tingut part del programa comú amb l'Esquerra de Catalunya, que en definitiva és la que porta el Govern i el timó de Catalunya, el Govern de la República, en una paraula, ha cregut que si hi ha hagut abusos en matèria de desnonaments, el que procedeix és, immediatament, no donar lloc a aquelles demandes de desnonament que no siguin estrictament basades en la manca de pagament. Noteu que no suspenen les demandes per manca de pagament. Ara bé, aquelles altres que no siguin per manca de pagament, respecte d'aquestes, se suspenen els procediments fins i tant que el Parlament acordi el procedent. És a dir, que el Govern de la República ha adoptat una precaució de suspensió d'efectes limitada a determinats casos, no en el cas de manca de pagament, que això ho considera inexpugnable, i remet íntegrament la qüestió a la resolució del Parlament. Jo no he de jutjar ni apreciar els motius que ha tingut el Govern de la Generalitat en promulgar aquest Decret; però jo he de creure que ha tingut els seus, i he de creure que el 28 de febrer del 1936 el Go-

vern de la Generalitat, o per impremeditació, o pel que en podríem dir de fatalitat del període aquest passat, havíem de creure — d'altra manera no té sentit la promulgació d'aquest Decret en l'òrgan oficial de la Generalitat — que el Govern de la Generalitat partia de la vigència de la Llei d'Arrendaments de la República espanyola, la qual, en l'art. 1.º, diu que «tindrà valor en todo el territorio nacional». Hem de creure que potser al Govern li devia fer impressió aquest Decret, aquest art. 1.º, i el fet que aquesta Llei no havia estat recorreguda davant del Tribunal de Garanties. Potser m'equivoco, però la inserció d'un Decret d'aquesta naturalesa dona lloc a fer aquests judicis, que no crec que siguin tan temeraris.

I comencen, després d'aquesta introducció, que podríem dir-ne legislativa, d'acatament a una legalitat espanyola, comencen, aleshores, pròpiament, els Decrets del senyor Conseller de Justícia i Dret, tots ells orientats en un sentit diametralment oposat, tant en la qüestió de fons, perquè en aquests Decrets no es distingeixen casos, ni si es tracta de manca de pagament o altres casos de deshaucí, ni per altres consideracions, perquè el senyor Lluhi, el senyor Conseller de Justícia i Dret, pel que es veu no s'ha recordat que existia un Parlament català en el qual podia ésser abocada la matèria exactament com en aquell Decret de la Presidència del Consell de Ministres espanyol s'havia abocat en el Parlament de la República totes les qüestions referents a aquests deshaucis que no es basaven en la manca de pagament.

Primer Decret: del 14 de març del 1936. En aquest Decret el senyor Conseller de Justícia i Dret disposa la reposició de tots aquells parciers, arrendataris o conreadors del camp llançats amb posterioritat al 6 d'octubre del 1934. S'hi diu: «Tots els Jutjats i Audiències de Catalunya examinaran les sentències proferides en aplicació de la Llei del Parlament de la República de Contractes d'Arrendament de Finques Rústiques del 15 de març del 1935, Decret del 23 del mateix mes i Reglament del 27 d'abril següent per a la seva execució, i declararan la nul·litat de tot el que s'hagi actuat tot remetent les parts litigants a l'exercici de les accions oportunes, d'acord amb la Llei de Contractes de Conreu, segons el seu text refós del 21 de setembre del 1934». És a dir, que així com abans la Generalitat havia fet seu el Decret de la Presidència del Consell de Ministres espanyol, declarant solament en suspens els judicis de deshaucí que es basessin en altres causes que no fossin la de manca de pagament i es limitava purament i simplement a la suspensió, aquí, segons aquest art. 1.º, es mana, en relació amb els articles següents, la reposició, es permet la nul·litat de tota classe de sentències, així les dictades durant el període que s'ha anomenat de les ordres del General Batet, com durant el període posterior en què va ésser aprovada la Llei d'Arrendaments de la República.

I, per aquest efecte, en l'art. 2.º es disposa: «Tots els rabassaires, parciers, arrendataris, masovers o conreadors de la terra que hagin estat llançats amb posterioritat al 6 d'octubre del 1934, en execució d'ordres d'autoritats civils o militars que no hagin donat lloc al corresponent judici de

desnonament, seran reintegrats immediatament en la possessió de la terra en les mateixes condicions de cultiu vigents en l'esmentada data». Noti's la gravetat d'aquesta disposició tan terminant: «immediatament.» Quines garanties? Quins procediments? Cap. «També seran reposats en la possessió de la terra — continua — tots aquells que en foren llançats per resolucions judicials que havien quedat sense efecte en mèrits de la Llei del 26 de juny del 1933.»

Art. 3.º Aquest és el que dicta, diguem-ne el procediment — seria més exacte dir-ne absència absoluta de procediments —: «Els Jutges municipals tindran cura de l'immediat compliment del que disposa l'article anterior.» És a dir, que anava un conreador, sense documents, sense res, amb la seva sola paraula, compareixia davant del Jutge municipal i deia: «Senyor Jutge, demano que se'm reposi immediatament de la terra.» No s'avisava ni es donava curs de la petició a l'altra part per tal que es defensés. La cosa era enorme. Això indica les males estones que la integritat jurídica del senyor Lluhí — que sóc el primer de reconèixer — devia passar davant d'una disposició tan enorme com aquesta, ja que immediatament també — em faig seva la frase, *immediatament* —, perquè va venir immediatament un altre Decret, el senyor Lluhí procurava corregir diguem-ne les coses extraordinàries — anava a dir enormitats jurídiques de tota mena — que enclou aquest petit text, en el qual potser hi ha més enormitats que lletres i que paraules.

I, efectivament, ve el tercer Decret del 7 d'abril del 1936, pel qual es respecta ja el que podríem dir-ne la santedat del pacte. Noteu que en el Decret anterior, ja ho he dit abans, qualsevol parcer, qualsevol rabassaire, sense cap títol ni res, anava al Jutge municipal; naturalment que això sempre tenia lloc en les contrades en les quals el rabassaire comptava amb un Jutge municipal dòcil, amable, afecte a aquesta classe de situacions.

El Sr. CUNILLERA: Quines situacions, senyor Carreres, les de l'any passat? Perquè hi anaven molts propietaris als Jutjats municipals!

El Sr. CARRERES I ARTAU: Jo parlo amb el senyor Conseller; el senyor Conseller em dispensa el gran honor d'escoltar-me amb molta atenció, i jo desitjaria — no és que temi les interrupcions de ningú — que no s'interrompés per no fer-me perdre el fil, la lògica i la hilació del discurs; jo quan parlo en aquest moment em crec prestar un servei al meu país; no un servei al partit, ni a una classe. Nosaltres hem dit que defensem els interessos generals de la propietat, i em sembla que m'he expressat amb una amplitud d'esperit que mereix una certa correspondència. De manera que no s'ho prengui malament cap senyor Diputat si no contesto les interrupcions i directament vaig a les finalitats pràctiques del debat.

Jo deia que per corregir, àdhuc el cas que es va donar, de gent que després d'haver pactat, d'haver-se entès amb el propietari amb unes indemnitzacions, de casos — que n'hi va haver molts! — de petits masovers que havien arconat uns estalvis i que aprofitant totes aquestes situacions, aprofitant, sobretot, el pessimisme dels propietaris, dels grans propietaris, per a captar-se o buscar-se

la tranquil·litat, no han tingut inconvenient, alguns d'ells, a vendre terres, alguns d'aquests petits masovers, o masovers grans que passaven a ésser petits propietaris, naturalment compraven, no per arrendar, sinó per a manar-se la terra, es varen entendre amb els antics terratinents; els varen donar unes indemnitzacions, a vegades els donava la mateixa terra que conreaven com a rabassaires. I es creia haver resolt el problema agrari aquell, i jo entenc que era una via molt legal d'anar resolent el problema agrari de Catalunya, perquè és aquesta la accepció natural de què parlava, que no és la resolució que ve de dalt, sinó la que ve de baix. Aquests petits propietaris suposo que es devien queixar al senyor Conseller de Justícia i Dret, que deuriem fer arribar a ell els clams, perquè d'altra manera no es trobaria explicació d'aquest Decret següent. El Decret és del 7 d'abril del 1936. L'art. 1.º, que ve a ésser un article que en podríem dir de complement, torna a presentar-se en un sentit una mica general, m'atreveiria a dir gairebé quelcom dur o ferotge. Però l'essència d'aquest segon Decret està en l'art. 2.º, que implica, afortunadament, perquè les coses s'han d'aplaudir i s'han de subratllar quan impliquen una rectificació, una tendència de bona fe, una rectificació en aquest cas de les enormitats contingudes en el Decret que abans s'ha comentat. En l'art. 2.º d'aquest Decret de 7 d'abril del 1936, es diu: «En tots els altres casos no expressats en el Decret de 14 de març darrer o compresos en l'article anterior, no tindran dret els conreadors de la terra que l'haguessin abandonada espontàniament o com a conseqüència de pacte concertat sense coacció, a obtenir la reposició de la terra que conreaven abans del 6 d'octubre del 1934.» És a dir, per aquells casos en què el rabassaire espontàniament se n'ha anat o s'ha concertat amb l'amo o s'ha concertat amb el nou propietari, que ha fet ús del dret consagrat tant en la Llei del text refós de Catalunya com en la Llei de la República; aquesta facultat que li dona el propietari per a obtenir la finca quan la vol destinar a conreu directe i personal, que per aquests casos no regia el disposat en l'article del 14 de març.

I encara hi ha una altra novetat per la qual no s'ha de censurar el senyor Lluhí, i és la que fa referència a l'art. 3.º Diu aquest article: «Contra la resolució dels Jutges municipals ordenant o denegant la reposició a la terra de qualsevol conreador, i sens perjudici de la seva execució immediata, procedirà a recurs davant de la Junta Arbitral competent, la qual decidirà definitivament si ha de subsistir la dita resolució o procedeix deixar-la sense efecte.» Aquest article vol dir que el senyor Lluhí, que per això mereix el nostre aplaudiment, ha considerat que almenys s'havia de regular un procediment, que no es pot negar la defensa a les dues parts. El procediment estableix que les parts, amb la resolució del Jutjat Municipal, podrien acudir en única instància davant de la Comissió Arbitral; i solament una cosa, senyor Lluhí, crec que s'ha de censurar en aquesta disposició, solament una cosa que tan debò no s'hagués consignat, perquè aleshores la disposició mereixeria el nostre aplaudiment poc menys que incondicional. No està bé, no ha d'ésser tal com

aquí es disposa que per la sola paraula, per la sola presència, per la sola alegació d'una de les parts, se la reposi immediatament sense esperar el breu termini de què la Comissió Arbitral resolgui l'assumpte. Val la pena que l'apel·lació no s'hagués resolt de moment, sinó esperar la resolució de les Junes Arbitrals, que com que són Tribunals populars, ràpids, Tribunals que no necessiten molta documentació ni molts tràmits, tampoc era molt el que calia esperar perquè es dictés la justícia que es cregués del cas. Però el senyor Lluhi, pel que es veu, en aquest assumpte està sotmès a una sèrie de tràngols. Jo m'imagino el senyor Lluhi en la seva Conselleria rebent empentes d'una part i altres empentes de la part contrària, i esforçant-se per a fer un Decret cada vegada que una de les parts té més força que l'altra per a arribar, malgrat del seu mal gènit (*Rialles*), que es dicti una resolució que doni satisfacció a una de les parts. Però per aquest camí, senyor Conseller de Justícia i Dret, no s'assegura ni es dona estabilitat a res. Ens trobem davant d'un problema molt greu per a Catalunya; és el senyor Conseller de Justícia i Dret el qui ens dona aquests exemples de veletat, no vull dir de debilitat, sinó de veletat jurídica, cosa que no ens desfà aquella admiració i aquella aurèola que nosaltres veiem en la seva personalitat parlamentària, en la qual el considerem sempre com un dels més formidables dialèctics d'aquest Parlament; no, senyor Lluhi.

Però anem a la tercera batzegada que el senyor Conseller de Justícia i Dret ha d'haver experimentat, a jutjar per la seva disposició llegible al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, en aquest delicat assumpte de disposicions sobre contractes de conreu.

El tercer decret és del 25 d'abril del 1936. I, o jo m'equivoco molt o, si ens ha de donar una explicació d'aquest Decret, és que algú no va trobar bé que els pactes es respectessin, que quan els massovers se n'havien anat espontàniament s'hagués de respectar la seva decisió; i algú havia de dir-li al senyor Conseller de Justícia i Dret que això no podia ésser. Dic això, perquè en aquest Decret del 25 d'abril darrer, es prescindeix totalment del respecte al pacte. En el Decret anterior, és clar que hi havia una cosa molt perillosa, però amb la bona voluntat i amb la rectitud de les Comissions Arbitrals, podia ésser salvat i fins a cert punt desfet l'equivoc. Es parla en el Decret anterior, que serien respectats els pactes concertats sense coacció. Naturalment, que en un pacte, mentre no es demostrï el contrari, es suposa que no hi ha coacció. Si en la vida jurídica, en tots els contractes, en una lletra de canvi o en un contracte d'inquilinat, hagués de sentar-se la pressumpció que s'ha fet amb coacció, no hi hauria vida possible; i ens hauríem de retirar a les nostres cases i tornar a una espècie de règim de solitaris. Però, així i tot pot donar-se la interpretació, que, com que la coacció s'ha de provar pel qui l'allega, i el qui l'allega l'ha de provar davant de la Comissió Arbitral, aquesta hauria dit, apreciament les circumstàncies del cas, si s'ha procedit o no amb coacció. Però el senyor Lluhi, que és expedit, i aquesta condició de governant també li reconeixem, va dir: «Això s'acaba; i pel costat del pacte, no hi

haurà més lloc a deliberar.» Això explica que en aquest Decret del 25 d'abril del 1936, es torni altra vegada a allò que jo qualifico de mesures extraordinàries, per no dir enormitat jurídica. I en l'art. 1.er, es diu: «Tots els rabassaires, parcers, arrendataris i massovers de la terra que abandonaren llurs conreus en el període comprès entre el 6 d'octubre del 1934 i el 16 de febrer d'enguany, tant si concertaren els pactes amb els propietaris com si ho realitzaren sense formulisme contractual de cap mena, podran exercir el recurs de reposició que atorga els arts. 2.^{on} i 3.^{on} del Decret del 14 de març últim, subjectant-se a les següents normes.» És a dir, que el senyor Conseller de Justícia i Dret creu convenient fer marxa enrera i tornar a aquella tessitura del Decret del 14 de març del 1936.

Encara hi ha alguna altra cosa una mica notable a notar en aquest Decret, i consti que amb aquest Decret no procedeix exultivament. No acabaríem mai; però hi ha punts de vista tan sensibles pels que tenim una mica de sentit jurídic, que no poden deixar-se d'enunciar. Així, en la norma segona, es parla de «quan el pagament hagi estat fet en concepte d'indemnització per millores». Ah! Això és una novetat que consisteix en el dret d'ésser indemnitzats els massovers i propietaris amb la indemnització a què hi hagi lloc en cada cas; però es diu que caldrà consignar junt amb la instància la quantitat rebuda del propietari en el cas de rescindir el contracte en concepte d'indemnització, sempre que aquest no es referís al valor de la collita pendent. Molt greu és que es plantegi aquesta qüestió en aquesta forma, perquè això hauria de plantejar-se davant de la Comissió Arbitral; però el més greu és el que segueix: «Quan el pagament hagi estat fet en concepte d'indemnització per millores, no caldrà consignar l'import, però caldrà establir pel sol·licitant l'obligació de sotmetre al seu dia a la Junta Arbitral pertinent la fixació definitiva de l'augment que hagi de tenir el preu de l'arrendament a conseqüència de les referides millores.»

Això vol dir, pràcticament, el que segueix: Un amo i un massover s'entenen i fent un cap-màs, com es diu a la pagesia, donen X pessetes. El massover emparat amb aquest Decret acudeix al Jutjat i diu: «Sí, certament, vaig rebre 5,000 ptes., però d'aquestes 5,000 ptes. n'hi ha 4,500 que són per millores, i com sigui que jo sóc el qui decideix l'import de les millores, pago 500 pessetes a l'amo, ell em torna a posar a la finca i de tot l'altre ja en parlarem al Tribunal Arbitral.» Això és una irrisió.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Això no ho diu el Decret, senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Si m'equivoco estic disposat a rectificar; però jo ho interpreto així, senyor Lluhi, quan el pagament hagi estat fet en concepte d'indemnització per millores.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però no diu que sigui l'arrendatari el que farà l'afirmació que el pagament hagi estat en concepte de millores.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Però si no cal consignar l'import...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Però no és ell el qui falla.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Ja hi ha hagut casos. Jo no tinc cap interès que això sigui així.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Jo només l'he interromput, senyor Carreres i Artau, per a dir-li que això el Decret no ho signa. La interpretació que la V. S. li dona no és al Decret.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Doncs, o jo no sé de llegir, o aquesta és la interpretació que jo hi dono, o sigui la que, quan el pagament hagi estat fet per millores, no caldrà consignar-hi l'import, i, si referint-me al cas a què abans he fet esment, la Comissió Arbitral diu que les millores no eren de 4,500 ptes., sinó de 1,000 ptes., aleshores haurà de tornar la diferència ; però si s'ha fet insolvent, haurà fet un negoci rodó, i aquesta és una mena de negocis que jo no vull qualificar, però que s'estan fent senyor Conseller de Justícia i Dret.

(Entra l'honorable senyor Conseller de Finances.)

Ara, que celebren que coincidim en l'apreciació del fons d'aquest article. Es tracta d'una interpretació que sotmeto a les persones que tinguin coneixements jurídics a la Cambra.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Em permet, senyor Carreres i Artau? L'article 2.º diu : «Els Jutges municipals, per a tramitar les demandes de reposició a què fa referència l'article anterior, seguiran el procediment assenyalat per la Llei d'Enjudiciament Civil per als judicis verbals.» I aquest procediment és el contenciós.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Però ha de consignar...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Això és el que dirà el Jutge.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Però això és terminant. Quan el pagament hagi estat fet per millores, no caldrà consignar l'import.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Però serà el Jutge el qui ho dirà, senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Però si el senyor Conseller de Justícia i Dret hi dona aquesta interpretació, que més desitjaria jo que, a conseqüència del debat, es millorés el Decret? Sempre he cregut que els debats són molt convenients, senyor Conseller de Justícia i Dret, i em felicito d'aquest debat.

I anem a un altre Decret, al del 25 d'abril del 1936, sobre la revisió dels contractes. Fixa aquest Decret el termini per sol·licitar la revisió del contracte fins el 31 de juliol. No tindria que dir gran cosa, si no em vegés en el cas de cridar l'atenció del senyor Conseller de Justícia i Dret sobre una part d'aquest Decret, que si jo tingués autoritat política, — els que no tenim responsabilitats de Govern podem permetre's de vegades certs qualificatius — qualificaria d'imprudència política el que vaig a dir. Efectivament, aquest Decret que té per objecte fixar el termini fins el 31 de juliol vinent per a sol·licitar la revisió dels contractes de conreu, conté una cosa que ja no és la revisió. En

aquest Decret es tracta, i no pas amb molta elegància, de fer reviuir una sentència del Tribunal de Garanties, més ben dit, de passar per alt uns efectes establerts pel Tribunal de Garanties. És un assumpte una mica delicat. Jo recabo tota la benevolença de la Cambra i la del Govern, perquè jo no desitjaria que semblés que m'aparto, en fer referència a aquest Decret, d'aquella línia senzilla que respon a una convicció profunda que hem d'anar a una legalització de fet que acabi per ésser estimada per tots, però que davant d'això cal també respectar totes les legalitats establertes i mai no podrem respectar una legalitat catalana si no comencem per respectar una legalitat que no és la catalana, però que produeix efectes per a Catalunya. Efectivament, en un incís d'aquest Decret es diu : «Les demandes de revisió de preus presentades pel conreador i que es refereixen a contractes afectats per la Llei de Conflictes del 26 de juny del 1933, donaran dret al conreador a pagar a compte del preu d'arrendament contractual el 50 per 100.» Jo li dic amb tota sinceritat, senyor Conseller de Justícia i Dret, que jo, perseguint tal vegada les mateixes finalitat que la V. S. persegueix amb aquesta Llei, que parlant en plata és que aquells parcers que ja no tenien dret a revisar els contractes poguessin revisar-los, no hauria esmentat per a res la Llei de Conflictes de Conreu del 21 d'abril del 1933, que tots sabem que fou anul·lada, no per una sentència, sinó per vuit, nou, deu, onze i dotze sentències. No solament això, senyor Lluhi, senyor Conseller de Justícia i Dret... (Rumors.)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : No, senyor.

El Sr. CARRERES I ARTAU : ...precisament perquè hi va haver, hi ha la repetició jurídica — el que se'n diu pràcticament en llenguatge corrent «sentar jurisprudència» —, es va dictar un Decret pel Govern de la República — del qual es pensarà el que es vulgui, però és d'un Govern constituït dintre de la Constitució de la República —, es va dictar el Decret del 24 de gener del 1935, en el qual, recollint totes aquestes coses...

El Sr. SELLES : Era un Govern esquirol.

El Sr. CUNILLERA : És en virtut d'una llei anticonstitucional.

El Sr. PRESIDENT : No interrompin ; continuï el senyor Diputat.

El Sr. CARRERES I ARTAU : ...recollint totes aquestes coses es va considerar en el cas de dictar una disposició no recorreguda — per tant té la mateixa autoritat que el Decret del senyor Conseller de Justícia i Dret... (Rumors.)

El Sr. CUNILLERA : Això s'ho creu la vostra senyoria !

El Sr. CARRERES I ARTAU : ...en la qual es mana arribar tots els expedients referents a casos provocats per la Llei de Conflictes de Conreu. Arts. 1.º i 2.º Permeteu-me que us els llegeixi en el llenguatge que estan : «Art. 1.º Los Juzgados y Tribunales de Cataluña en todos sus órdenes procederán en los juicios promovidos ante los mismos, aunque se refieran a contratos de cultivos, a su cumplimiento y al ejercicio de la acción derivada de los mismos a tenor de las reglas de competencia y con arreglo a los procedi-

mientos y términos establecidos en la Ley de Enjuiciamiento Civil. Art. 2.º En las diligencias sobre ejecuciones de acuerdos o proveído de los Tribunales o Comisiones Arbitrales creados por la Ley inconstitucional del 27 de junio de 1933, se sobreseerán, sin más trámite, remitiendo a las partes a que hagan uso de sus derechos en la vía legal y ante el Juzgado o Tribunal competente.»

Senyor Conseller de Justícia i Dret: Jo crec que o no tenim el dret de sentar-nos avui en aquest Parlament, que hi som en virtut d'una sentència del Tribunal de Garantias... (*Forts rumors en la Majoria.*)

El Sr. FONTBERNAT: Dispensi, senyor Carreres. Nosaltres som aquí perquè els vots de Catalunya ens hi han portat. No, senyor Carreres, no continui per aquest camí: renyiríem.

El Sr. PRESIDENT: Senyors Diputats, no interrompin. Segueixi el senyor Carreres en l'ús de la paraula. Ja hi haurà lloc a contestar en la interpellació.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Ja he dit que era un assumpte delicat. He començat per dir que si jo hagués estat Conseller de Justícia, permeti'm que li ho digui en castellà, «no hubiera mentado la soga en casa del ahorcado». De manera que per això he qualificat d'imprudència política un Decret que forma part del joc de la nostra segona etapa autonòmica. Mencionar i cercar el conflicte, sentir la voluptuositat del conflicte, és millor evitar-ho — i el senyor Conseller de Justícia i Dret és molt hàbil per anar a les solucions, no les que li dictin, sinó les que ell vulgui —; i jo crec que no hi hauria necessitat de rememorar aquesta trista Llei de Contractes de Conreu.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: De conflictes.

El Sr. CARRERAS I ARTAU: En canvi, el senyor Conseller de Justícia i Dret ha dictat una sèrie de disposicions per tal de fer efectiva la part de la Llei refosa de Contractes de Conreu, destinades totes a organitzar el cens de propietaris i de conreadors. He de dir que el senyor Conseller de Justícia i Dret en aquesta part ha procedit amb una exquisida correcció; no ha fet més que atènyer-se al text de la Llei que en podríem dir principal i ha desenrotllat preceptes i dubtes que s'havien presentat, amb una exquisida correcció. Com que no solament aquest Diputat, sinó tota la Minoria a la qual tinc l'honor de pertànyer, ha entès i ha recomanat amb tota la seva eficàcia que s'anés a aquest cens de propietaris i conreadors, jo en aquest punt no he de fer ni cap censura ni cap crítica al senyor Conseller de Justícia i Dret; però ja que estem articulant i organitzant tota la vida de les Juntes Arbitrals, sigui'm permès fer un petit incís com allegat una vegada més a favor d'aquesta legalitat que tots cerquem.

Jo crec que una de les objeccions més importants perquè aquesta legalitat arribi a ésser una cosa viva, una cosa popular, una cosa catalana per dir-ho així, és que les Comissions Arbitrals funcionin bé, funcionin normalment, i jo dono molta importància — potser portat del meu amor a Catalunya i a les coses de la terra — a aquests censos de propietaris i conreadors. Jo veig en

aquests censos de propietaris i conreadors de caràcter comarcal l'avançada de les Comissions arbitrals; i així com tots hem de desitjar que tornem a aquell sentit de les tradicions jurídiques de Catalunya, de què les coses s'arrangin cordialment en virtut del pacte, del pacte estès, del pacte difós, jo crec que aquests censos de propietaris i de conreadors seran, potser, portats discretament, un dels instruments més eficaços de la nostra reforma agrària. Què més hem de desitjar que a cada comarca s'associïn als que estan inscrits en el cens!; que propietaris inscrits en el cens i obrers inscrits en el cens pactin directament revisin preus dels jornals, dels contractes, la distribució de les parts dintre de la parceria, i que arribant a un joc comú, per dir-ho així, a una fórmula comuna, faci àdhuc innecessària l'acció de les Comissions Arbitrals. Tots sabeu que en la vida rural hi ha molts contractes que ni tant sols són escrits, són de paraula; és la bona fe la que domina en la vida rural.

El Sr. FONTBERNAT: I la mala fe.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Jo dic que el caràcter comarcal d'aquestes associacions — perquè aquests censos el natural fóra que acabessin en associacions constants de propietaris i conreadors —; i així com una de les equivocacions que jo crec que hem patit — i dic que hem patit, perquè tots hi hem dit la nostra, en l'elaboració de les coses referents a la nostra reforma agrària, ha estat partir de la uniformitat dels contractes, no sortir precisament del caràcter típic, bàsic, dels contractes comarcals, que cada comarca té la seva fisonomia psicològica i rural. Té els seus conreus — el Penedès, per exemple, no té res a veure amb els conreus de l'alta muntanya, més complicats, que exigeixen uns capitals molt considerables i una forma de treball molt diferent —. Què més voldríem sinó d'aquest cens de propietaris i de conreadors, convertits en associacions comarcals, en sortís periòdicament la forma de la revisió acurada dels contractes, de tarifació, per dir-ho així, de fixació dels tipus de jornals, d'hores de treball, i que fessin innecessària, no sols els Jurats Mixtos de la terra, sinó la mateixa actuació de les Comissions Arbitrals! Jo considero que aquests cens de propietaris convertit en associació i la rectitud de les Comissions Arbitrals, són un dels perns de l'estabilitat de la reforma agrària a Catalunya, i en tot el que sigui donar estabilitat a la reforma, en aquests sentit, sàpiga el senyor Conseller de Justícia i Dret, sàpiga tot el Parlament, que tot això mereix la nostra més completa, la més absoluta conformitat i assistència per part nostra.

Senyors, jo no vull perllongar més aquesta meua intervenció, que temo potser m'he fet massa pesat, i he estat massa detallista; no voldria abusar de la benevolença, àdhuc dels que m'han interromput, que ho han fet en tons amables i amb un sentit discret. Jo crec que quan hem plantejat aquest debat ha estat amb una finalitat concreta: hi ha una finalitat d'altura, podríem dir-ne, que és donar estabilitat a la reforma agrària nostra, la recerca d'alguna legalitat. Ah!, però hi ha una finalitat immediata del debat. Si a través d'aquesta meua crítica, ben objectiva i sense

cap ganes de molestar a ningú ni d'extremar els colors de la pintura, s'ha cregut que hi ha una sèrie d'equivocacions, s'ha cregut que àdhuc, ultra atemptar, per dir-ho així, aquests Decrets la sobirania del Parlament, la independència del Poder judicial, la lògica mateixa, que no queda gaire ben parada, si ultra tot això encara resulta que aquests Decrets, en lloc de cercar aquesta justícia social, que sembla que és la nimfa Egèria de tots els preàmbuls del senyor Lluhi, resulta que ha causat una sèrie de perjudicis a la pagesia catalana, naturalment, que hauréu d'arribar a una petició perquè això cessi, perquè sigui restablerta la legalitat, de conformitat amb aquesta mateixa Llei de Contractes de Conreu refosa, que vosaltres heu estat els primers a reivindicar, i es declari vigent; però jo he dit que aquesta Llei perjudica els mateixos masovers, o bona part de la pagesia, a la qual tracteu ara de satisfer en aquestes ansies de justícia social, com una espècie de botí del triomf electoral (*Forts rumors en la Majoria.*)

He dit botí del triomf electoral, i no ho dic a la babalà, no ho dic perquè sí, perquè realment sembla encara una perllongació de les eleccions que en la reposició de certs masovers certes sentències obtingudes ràpidament, i no vull dir de quina manera, i dictades pels jutges municipals, hagin hagut d'anar amenitzades amb oratòries polítiques...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. CARRERES I ARTAU: ...amb mítings, sardanes. Francament, em sembla que no és hora... (*Segueixen els rumors.*)

El Sr. FONTBERNAT: Senyor Carreres...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Demani la paraula, demani la paraula, senyor Fontbernà; així el sentirem.

El Sr. FONTBERNAT: I els blaus de la gent de Viloví, qui els hi ha fet? Vol contestar? El de Viloví, és això el que hem de demanar. Parlar de «botí electoral!» Retiri l'expressió «botí de les eleccions!»

El Sr. PRESIDENT: Senyor Fontbernà...

El Sr. FONTBERNAT: No volia interrompre si no hagués usat aquest llenguatge, parlant de «botí electoral». (*Rumors d'aprovació.*)

El Sr. PRESIDENT: Senyor Fontbernà, no interrompi; continuï el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Dic que no em sembla massa signe d'anar a la pacificació, celebrant certs resultats obtinguts d'acord amb aquests Decrets, perllongant, per dir-ho així, la campanya política amb tota aquesta mena d'expansions que no sonen prou a les orelles ciutadanes. Li va bé així? (*Dirigint-se al senyor Fontbernà.*)

El Sr. FONTBERNAT: Sí, senyor; sí, senyor!

El Sr. CARRERES I ARTAU: Moltes gràcies.

El Sr. FONTBERNAT: Ja li ensenyarem d'enraonar els energúmens.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Però, és que, senyors Diputats, si hi ha pagesos reposats,

n'hi ha d'altres de rebutjats, i d'altres que se'ls ha tret del lloc...

El Sr. ARMENDARES: I d'altres que els cou, senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Hi ha, a més, casos, com el de l'altre dia, que em va venir desesperat a explicar un petit industrial de terres empordaneses, un petit industrial que havia donat terres i que tenia uns estalvis fets. El lloc el diré concretament on és: Cabanes, no diré el nom, però si el senyor Conseller de Justícia vol, li donaré nota exacta de l'acte de conciliació. Els propietaris d'allà, propietaris de moltes terres, davant la insistència d'alguns dels menadors van acceptar d'arrendar-les. El que em va venir a consultar era un pobre industrial que menava una mica de terra. La indústria no li anava gaire bé, va comprar dotze o tretze vessanes de terra, per deu o dotze mil pessetes. Fa és del dret de menar-se directament la terra, que estableix no solament la llei catalana, sinó també la llei d'arrendaments de Madrid, s'entén amb el masover o el parcer — no era un masover, era un arrendatari —, fan un acte de conciliació, abandona tres de les vessanes — en menava onze, les altres les havia deixat — i a més de no deixar aquestes vessanes, ara demana les altres, de manera que aquest home s'ha quedat sense res. Ah!, i amb això va construir unes quadres per a dedicar-se a la cria del bestiar. No és l'objecte de la llei fer propietaris rurals? Doncs, veiem com queden fallides i frustrades. Coses com aquestes a l'Empordà, a la plana de Vic, n'hi ha moltes, perquè un dels efectes que ha produït tot aquest garbuix, tota aquesta situació violenta en el camp, tots aquests efectes que jo en dic d'accessió natural a la propietat, potser una mica trucuenta; però encara és accessió natural, és que molts propietaris grossos s'han desentès de les finques i al primer que els ofereix comprar-les les hi venen. ¿Què més voleu? No és aquest el propòsit de la llei? Si es decreta obligatòriament ¿què més heu de desitjar que es faci voluntàriament? Doncs ja veieu com queden emparats aquests propietaris que són legió, que s'han format a l'empar d'aquestes disposicions dels dos o tres darrers anys. Són legió a l'Empordà, i a la plana de Vic, encara que no tant. Però a la plana de Vic es dona encara un altre fenomen, es dona el fenomen que un masover que s'havia entès amb l'amo, que li havia lliurat una quantitat, l'amo li va cercar una masoveria més grossa, se'n va a aquesta masoveria, vénen els Decrets, aquests Decrets de reposició, i aquest masover, sense abandonar la seva masia, mantenint l'arrendament de la nova masia i posant-hi un dels fadrins externs, un dels seus fills se'n va al primer amo i li demana la reposició. Naturalment que l'amo ja sap el que vol; no vol la reposició, el que vol són les pessetes. De manera que jo crido l'atenció del senyor Conseller de Justícia i Dret, perquè aquestes coses, no vull dir la paraula, perquè no voldria ofendre el meu bon amic senyor Fontbernà, si és que té afinitats amb tipus d'aquesta classe, que jo no en voldria tenir cap...

El Sr. FONTBERNAT: Tinc afinitats de correcció.

El Sr. CARRERES I ARTAU : ...però això en el llenguatge corrent, el que treu diners d'altre per aquests procediments, encara que sigui emparant-se en una Llei, discutible, però Llei, té un nom : i jo crido l'atenció sobre el cas aquest del senyor Conseller de Justícia i Dret, i si vol dades concretes les hi donaré amb tota exactitud.

El Sr. CUNILLERA : ¿Em permet que li faci una pregunta amb tota discreció? Quin nom té el propietari que llençà tres-cents cinquanta parcers de la seva finca, emparat en el sabre?

El Sr. CARRERES I ARTAU : El que la V. S. vulgui.

El Sr. CUNILLERA : El que vostè pensava abans.

El Sr. PRESIDENT : Continui el senyor Carreres i Artau.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Jo, davant d'aquestes interrupcions, he de fer una declaració, i potser hauria d'haver començat per aquí. I és que nosaltres no defensem aquests propietaris que han esmentat i que han fet coses que no havien de fer, sinó que...

El Sr. CUNILLERA : Vostès, no ; els Jutges que varen posar vostès.

El Sr. CARRERES I ARTAU : No, nosaltres — ara li ho diré jo — no recolzem ni aquest propietari, que ja sé qui és, és un senyor de Tortosa.

El Sr. FRONJOSA (mostrant un llibre) : El tinc aquí, senyor Carreres.

El Sr. CARRERES I ARTAU : El nom que sigui ; però tampoc abonem el cas d'un senyor ex-Diputat, amic nostre, que per haver desnonat a gent que feia quinze anys que menaven la terra, l'Esquerra, que jo sàpiga, no l'ha expulsat del seu partit, i li ha promogut un ascens, l'ha elegit Diputat per Madrid. El dia que vulgueu us donaré el nom. Ni l'un ni l'altre, recolzem nosaltres.

L'honorable Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Qui és aquest Diputat? Digui-ho.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Llegeixi la pàgina 23 d'aquest volum que ha publicat la Unió de Rabassaires, i allà ho trobarà. Si ho desitja, en sortir el posaré a la seva disposició.

El Sr. FARRERES I DURAN : Anar a Madrid és una disminució, mai un ascens.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Jo dic, per tant, que totes aquestes coses que s'han filtrat a través d'aquests Decrets, crec que han de cridar poderosament l'atenció i invitar el senyor Conseller de Justícia i Dret a la reflexió. Reflexió en aquest cas vol dir reforma, revisió d'aquests Decrets.

I anem a la part jurídica d'aquest debat, a la part de conclusió jurídica. L'Estatut interior de Catalunya en l'art. 67 disposa que la Llei establirà recursos contra la illegalitat dels actes o disposicions emanades de l'Administració en l'exercici de la seva potestat reglamentària i contra els seus actes discrecionals constitutius d'excés o desviació de poder. I en la Llei de constitució del Tribunal de Cassació de Catalunya es disposa, en l'article 22, incís tercer, que en els recursos contra la illegalitat dels actes o disposicions emanades de la Generalitat en l'exercici de la seva potestat reglamentària i contra els seus actes discrecionals constitutius d'excés o desviació de poder, noteu que és

el precepte aquell calcat, hi entendran les sales corresponents de justícia del Tribunal de Cassació. Encara hi ha més. En l'art. 39, disposició tercera, es diu que són atribucions del president del Tribunal de Cassació exposar al Consell executiu de la Generalitat el que estimi necessari o convenient per a la més complida administració de la Justícia. I encara en un altre article, en l'art. 31, incís o disposició quarta, es diu que el Tribunal en ple i la seva cambra de Govern donaran els informes que el Govern de la Generalitat o el president del Tribunal de Cassació li demanin.

Jo, que no he plantejat aquest debat, ni amb amenaces ni ensenyant ni discretament els punys, dic si hi ha hagut alguna paraula malsonant, creguin els senyors Diputats que no ha estat el meu intent avalotar aquesta assemblea tant respectable....

El Sr. PRESIDENT : Prego al senyor Diputat, sense que això representi, senyor Carreres i Artau, cap coacció, que tingui en compte que ha passat ja de molt el temps reglamentari per a la seva intervenció. De manera que només li ho recordo, ja que pot continuar emprant el temps que estimi necessari.

El Sr. CARRERES I ARTAU : Moltes gràcies, senyor President. Vaig a acabar breument.

Jo aconsellaria — és a dir, no tinc cap autoritat per aconsellar —, jo crec que cal evitar que els ciutadans que es considerin agraviats o agreujats facin ús d'aquests recursos. Jo crec que no s'hi ha d'arribar, perquè, i és aquesta la que en podríem dir la part pràctica d'aquest debat, jo dic : ¿Per què el senyor Conseller de Justícia i Dret, per què el Govern de la Generalitat no consulta el Tribunal de Cassació sobre l'abast d'aquests Decrets o tant sols, perquè no recaba un dictamen o un informe, o remet la qüestió a consulta de la Comissió Jurídica Assessora, que aquest és el seu objecte, el de preparar les tasques parlamentàries, i crec que també de Govern en quant es relacionen amb preceptes de una Llei? ¿Per què el senyor Conseller de Justícia i Dret, fent inútil l'ús de recursos, que és una cosa desagradable, que a nosaltres ens dolidria que s'interposessin, perquè el senyor Conseller de Justícia i Dret no faculta o estimula una revisió de tot el que ha acordat, atemperant-ho a les disposicions de les Lleis i de la nostra legalitat catalana, aquesta legalitat que tots desitgem que arriï d'una vegada?

Comprenc que l'assumpte és una mica difícil. Amb un amic molt competent en aquestes coses hem comptat setanta disposicions del Poder Central que sobre matèria contractual regien a Catalunya en la primera època, en l'època del bienni, i vint-i-sis disposicions, comprenent-hi les quatre lleis dictades emanades de la Generalitat ; comprenc que tot aquest garbuix administratiu és un entorpiment que convida a la prudència, a la discreció, a la meditació, i que el senyor Conseller de Justícia i Dret té el deure, que tots li reconeixíem amb molta satisfacció, de consultar, de demanar l'opinió d'aquests organismes assessoratius, com són la Comissió Jurídica Assessora o el mateix Tribunal de Cassació, que avui per avui té la màxima confiança de tot el poble de Catalunya.

Res més, senyors Diputats, sinó dir-vos que

per aquest camí de la legalitat, complementat amb una sàvia i patriòtica política agrària, que torni a fer que els productes de la terra, avui tan menyspreats, siguin revaloritzats, desplegant aquella activitat conjunta i que ens unirà a tots, que ha de consistir a portar, com ja deia jo en una altra intervenció meua en aquest mateix Parlament, tot un sistema d'assegurances contra les malures, les defuncions del bestiar, contra el risc de la pedregada, portar una onada de civilització al camp, sobretot a la masia i sobretot a l'alta muntanya, electrificant el camp per tal que els darrers avenços puguin ésser implantats, fent-hi carreteres, portant-hi llum, aigua, amb aquesta política agrària que ens unirà a tots i amb aquesta legalitat per a la qual nosaltres propugnem, creiem que nosaltres i vosaltres, tots conjuntament, podrem arribar a aconseguir la pau del camp que, jo no vull fer cap disfavor a ningú, crec que tots la desitgem de tot cor. Res més. (*Molt bé!, als escons de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: Tinc notícia que altres Diputats del Parlament pensen intervenir en aquesta interpellació que ha formulat el senyor Carreres i Artau. Per aquesta raó, en contestar avui al senyor Carreres, vaig a fer-ho atenent-me només a una part de la seva interpellació, que al meu judici n'ha tingut dues molt importants. Una, política, que fa referència a la política del Govern en aquesta matèria, anterior als decrets, la dels decrets i la posterior als decrets, que està relacionada amb la política nova, que avui el senyor Carreres i Artau, parlant en nom de la Minoria de Lliga Catalana, ha iniciat en aquest Parlament, i que està relacionada amb un volum polític superior que té el problema que s'ha plantejat i que fa referència a tot un capítol que també haurem de tractar, que és convenient que el Parlament de Catalunya tracti i que el poble de Catalunya s'assabenti de la forma com es va fer la repressió en el camp després dels fets del 6 d'octubre.

Deixant aquests aspectes per a contestar-los, en la part que em correspongui, després que hagin intervingut en el debat tots els Diputats que desitgen fer-ho, vaig a procurar contestar la interpellació del senyor Carreres i Artau en l'aspecte estrictament jurídic.

En primer lloc, el senyor Carreres i Artau ha donat una extraordinària importància a una disposició apareguda al *Butlletí de la Generalitat de Catalunya* — de la qual he de dir sincerament que no en vaig tenir notícia fins que la vaig veure a les pàgines del *Butlletí* — que fa referència a un decret publicat pel Govern de la República, que regia fins fa pocs dies. En aquesta matèria, que és delicada en l'aspecte jurídic, no tant com la V. S. presentava; però sí potser una mica, la V. S. ha comès una sèrie d'inexactituds, filles de voler donar excessiva importància a la raó polèmica que es podria derivar de la publicació d'aquest decret. En primer terme ha dit la V. S., que es tractava de la promulgació d'una disposició de la Gene-

ralitat. No, senyor Carreres i Artau. La Generalitat no ha promulgat cap disposició sobre aquesta matèria; en absolut. En primer lloc, ni es tracta d'un decret de la Generalitat, ni d'un decret d'aquest Consell ni d'aquest Govern. Per tant, no tractant-se d'un decret i donada la matèria a què fa referència, no és una disposició reglamentària del Govern de la Generalitat; és purament i simplement una disposició de la inserció al *Butlletí*, per a coneixement del decret donat pel Govern de la República, i no hi ha cap fonament jurídic que permeti donar al fet més importància jurídica ni política que la que té estrictament.

Però, portat àdhuc d'una mica de fantasia jurídic-política, el senyor Carreres i Artau ha arribat a dir: «aquesta disposició que no ha estat recorreguda...». No podia ésser-ho, però en el cas que ho hagués estat, que hagués pogut ésser recorreguda davant del Tribunal de Garanties — que no podia ésser-ho, perquè, segons tinc entès els decrets no són recorribles davant del Tribunal de Garanties — en cas que ho hagués pogut ésser, per qui, senyor Carreres i Artau? Per qui? Perquè té molta importància. No estant en funcions el Parlament català, no existint un Govern, ni un Consell, ni un President de la Generalitat, estatutaris, legals, democràtics, constitucionals, ¿qui tenia facultats per recórrer? Deixo, per tant, al seu just valor el fet d'haver publicat per a coneixement, i per una ordre, tinc entès, de Presidència — i si coincidís la data de la seva publicació amb la data del decret que la V. S. ha dit, no seria de l'actual President de la Generalitat —, un decret de publicació, per a coneixement dels ciutadans de Catalunya, d'una disposició del Govern de la República.

Ara bé; la V. S., en l'aspecte també estrictament jurídic, ha dit, després, que el primer decret publicat per la Generalitat era el del 14 de març. Tampoc no és exacte això, senyor Carreres i Artau. El primer decret que va publicar la Generalitat és el del 2 de març del 1936, que diu: «Es restablerta la vigència de la Llei de Contractes de Conreu, text refós aprovat pel Parlament de la Generalitat, en decret del 21 de setembre següent, dictat en compliment de la Llei del Parlament català del 14 de setembre del mateix any». Article segon. «Són declarades nul·les totes les resolucions proferides a l'empar de l'Ordre del General Cap de la Quarta Divisió, del 23 d'octubre del 1934, i tots els actes realitzats per les autoritats civils o militars, en compliment d'aquella». És d'aquest d'on neixen tots els decrets, i per ésser aquest el primer que es va dictar i la font jurídica de tots els altres, és pel que m'ha interessat recordar a la V. S. aquest decret, que veig que ha passat desapercebut en la seva interpellació.

El Sr. CARRERES I ARTAU: No ha estat per mala voluntat.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Ho crec sincerament; no crec mai que la V. S. tingui mala voluntat, com no sigui per a fer-me elogis abans d'atacar-me. (*Rialles.*)

Bé. Anem al decret del 14 de març. Vull rectificar una interpretació que ha fet la V. S., que, a judici meu, no neix d'una interpretació jurídica del text del decret. La V. S. ha donat una extra-

ordinària importància al fet que en el decret es digués «immediatament». Aquesta paraula «immediatament», posada al decret, vol dir, com la V. S. insinuava o afirmava, que n'hi havia prou amb la sola afirmació del que es considerava agreujat, amb comparèixer davant del Jutge municipal, perquè aquest el reposés? A judici meu, no. No crec que lleialment resulti del text del decret. Es pot discutir si el decret és contenciós, el que no es pot discutir és si el Jutge té el deure, imposat per la Llei, per les seves pròpies funcions, de comprovar les afirmacions que es feien en la instància que se li presentava. Però vaig a dir més: Jo no tinc notícia — i celebraria que el senyor Carreres i Artau em rectificués — d'un sol reposat a Catalunya que no hagués abandonat la terra on hagués estat reposat. És a dir: jo no tinc notícia d'un sol reposat a Catalunya, que hagi demanat una terra de la qual no hagués estat desnonat o de la qual hagués marxat abans del 6 d'octubre del 1934.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Jo tinc notícies que ha ocorregut un cas a Torregrossa.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Doncs és un cas de veritable delictes que haurà comès primer el que ho ha fet amb document públic, perquè ha causat efecte als Tribunals, i si és imputable al jutge és un cas de prevaricació.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Jutges municipals que resolen fora del seu terme...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: És un cas de delictes. Aquest problema té la seva solució. Però tinguin en compte els senyors Diputats que aquí no s'està davant d'un Jutjat de guàrdia, el Parlament de Catalunya no és un Jutjat, al qual es pugui venir a fer una exposició o un retret d'aquesta mena, sinó que tots han de reconèixer la consideració que es deu al Parlament. Aquests casos corresponen només al Jutjat de guàrdia.

Jo asseguro que del Decret no neix una facultat del jutge, per la sola paraula d'un dels interessats, de donar una reposició. Podríem discutir, si fos objecte de tractar-ho a fons, si el Decret dóna o no intervenció contenciosa a l'altra part; però el que és evident és que en cap cas un jutge municipal que no té la seguretat que la persona que presenta la demanda està realment compresa en els termes precisos dels articles del Decret, en els termes precisos de les disposicions, i per tant, és un dels agreujats, en mèrits del Decret, si el jutge municipal no ha fet aquesta comprovació, no pot donar lloc a la reposició.

Aquesta explicació que ens ha fet la V. S., senyor Carreres i Artau, que compareixia un conreador, un agreujat segons els termes del Decret, davant del jutge municipal, i deia: «Jo tenia unes terres en tal lloc i se m'ha de donar reposició» i només amb aquestes paraules, el jutge li donava reposició, jo afirmo que aquesta no és la interpretació que neix dels termes del Decret.

I anem al segon Decret. Es veu que quan la V. S. el va veure publicat, es va entusiasmar molt. El segon Decret tenia una finalitat, que era simplement la finalitat d'ampliar el primer. Sí, ampliar el primer, perquè el que podríem dir successió que la V. S. trobava poc lògica dels Decrets, és molt lògica i res més que lògica. I és

lògica, per les raons següents: Jo, com la V. S. pot comprendre, era desconexedor del que havia passat en el camp de Catalunya, i en part el Govern també n'era desconexedor; a mesura que anaven coneixent tota la realitat de la repressió, en compliment d'una obligació que teníem de reparar tots els estralls causats per aquesta repressió, obligació nascuda d'un compromís polític i d'un triomf democràtic que va avalar aquest compromís; a mesura que anàvem coneixent aquests estralls, nosaltres procuràvem posar-hi remei. És natural que el primer Decret es refereixi a la vigència a Catalunya de la Llei d'Arrendaments del Parlament de la República, signada pel senyor Jimènez Fernández, perquè teníem coneixement, entre altres, dels fets que ha esmentat el Diputat senyor Cunillera, referents a uns desnonaments excessius, fets per un sol propietari, uns fets repugnants pel que representaven d'abús de poder, i nosaltres vàrem procurar posar contenció a aquests abusos. I per això el primer Decret fa referència a una sèrie de problemes de desnonament o d'actes civils o militars, d'autoritats delegades del General Cap de la Divisió durant el període d'Estat de Guerra.

El segon Decret parla i diu també, que des del 6 d'octubre fins a la data que va estar vigent la Llei del Parlament de la República sobre arrendaments rústics, va transcórrer un període de temps dintre del qual varen produir-se desnonaments i llançaments, i comprèn també la disposició de reposició dels llançats durant aquest període, i al mateix temps, es fa l'excepció que la V. S. deia. Però dintre d'aquesta excepció va comprès tot el Decret posterior. Es diu: «En tots els altres casos no expressats en el Decret del 14 de març darrer o compresos en l'article anterior, no tindran dret els conreadors de la terra que l'haguessin abandonada espontàniament, o com a conseqüència de pacte concertat sense coacció, a obtenir la reposició de la terra que conreaven abans del 6 d'octubre del 1934». Quan es va dictar a aquesta disposició, coneixíem ja l'existència de pactes concertats amb coacció, i ja coneixíem ja l'existència de fets de conreadors que havien abandonat la terra amb una aparença de llibertat; però, en definitiva, l'abandonament d'aquella terra era conseqüència d'una coacció; però creiem sincerament que la immensa majoria dels casos de pactes concertats o abandonament voluntari de la terra eren fets lliurement i, per tant, aquests actes a què ens referim eren simplement l'excepció. Però la realitat dels fets i el major coneixement del que passava a Catalunya a mesura que anàvem coneixent casos i casos, ens va demostrar que era el contrari, i aleshores vàrem tenir la convicció i la certesa que la immensa majoria dels casos de pactes concertats a Catalunya després del 6 d'octubre, com a abandonament aparentment voluntari de la terra, eren fills d'una coacció, nascuda d'una repressió que sols vull qualificar en aquests moments d'arbitrària. I, naturalment, haguérem de reconèixer el dret a la reposició en aquests casos, perquè creguérem que la no existència de coacció era la cosa excepcional que ja s'allegaria en tot cas també davant de les Juntes arbitrals per part de qui tingués interès en allegar-ho; però que la immensa majo-

ria dels casos era l'existència d'una coacció brutal. I a això procurarem posar-hi remei; i és per això que el tercer Decret neix d'aquest apartat, és a dir, que en aquest art. 2.ª ja està contingut el tercer Decret. El que passa és que en el moment de redactar-lo no creïem que tindria l'amplitud que després haguérem de reconèixer-li.

La varietat de la repressió ha estat immensa. No vull entrar en tots els fets de repressió que s'han anat produint a Catalunya; el que sí vull és establir un principi elemental que la V. S. trobarà antijurídic, però que és molt humà. Pregunta: Tots els que varen abandonar la terra voluntàriament, segons es diu, per què tornen a la mateixa terra? Si varen abandonar voluntàriament aquella terra, amb plena voluntat d'intenció i de consciència, per què tornen ara tots? Si tornen, és perquè els quedà com una recança o perquè aquell abandonament de la terra no era voluntari.

Al final de la seva interpellació, la V. S. ha plantejat un problema, i abans de començar a tractar-lo a fons l'ha revestit d'una mena de misteri. He de confessar que davant d'una qüestió tan delicada i en la forma amb què la V. S. la plantejava, jo, seduït per l'eloqüència de la V. S., ha arribat un moment que he pensat que potser sí que de totes les coses tan fortes i antijurídiques que la V. S. deia que jo havia fet, vertaderament n'havia fet alguna. En algun instant, vertaderament temorenc, em deia: «Ara, el senyor Carreres i Artau, demostrarà que he comès una barbaritat», i estava una mica esverat esperant la lectura o l'acusació que fes referència a aquesta possible barbaritat meua. Però, no n'hi havia per a tanta preparació prèvia ni per a tants escarafalls. El decret últim a què fa referència la V. S., el que parla de les demandes de revisió, aquest article segon, que espanta tant a la V. S., jo dec dir-li que és el més jurídic de tots els dictats a Catalunya, perquè el que no és jurídic és el que va dictar el Ministre de Justícia del Govern Cedo-radical, senyor Aizpun. En absolut. Ni tampoc s'ha faltat a cap sentència del Tribunal de Garanties, i fins ara la Llei de juny, la Llei de Conflictes petita, no és anticonstitucional, perquè el Tribunal de Garanties, segons la seva Llei constitutiva i segons les seves sentències en aquesta matèria, solament ha dictat sentències que no causen perjudici de caràcter general, que no afecten al fons de la Llei, sinó que fan referència a casos concrets. I no una, sinó vint, cinquanta, cent, dues-centes sentències dictades, únicament produïrien l'efecte sobre aquells casos concrets i no sobre la virtualitat de la Llei.

Per tant, és un cas d'abús de poder i de desconeixement de les Lleis dictades pel Parlament de Catalunya el voler fonamentar-se amb el decret del senyor Aizpun. La V. S. ha dit, senyor Carreres i Artau, que aquest decret del senyor Aizpun deia que, en mèrits de les sentències del Tribunal de Garanties sobre la Llei de Conflictes, aquesta Llei no podia ésser aplicada. Aquest decret del senyor Aizpun no ha pogut tenir vigència a Catalunya i, si n'ha tingut, ha estat per lenitat evident dels gestors de la Generalitat de Catalunya. Perquè, a més, aquest decret del senyor Aizpun és antijurídic, inconstitucional, i la V. S., que té

una figura política molt marcada en el sentit de la juridicitat, no pot patrocinar-lo ni defensar-lo, senyor Carreres i Artau, perquè els fonaments d'aquest decret estan en pugna amb la Llei del 2 de gener, els fonaments d'aquest decret són un abús de poder i, en cap cas, senyor Carreres i Artau, la V. S. pot dirigir-se a aquest Consell, perquè no ha recorregut sobre un decret del senyor Aizpun.

El Sr. CARRERES I ARTAU: No he parlat de recórrer.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sí; ha dit la V. S. que era una disposició no recorreguda i, per tant, que era vigent a Catalunya. Jo sostinc, senyor Carreres i Artau — potser es tracti d'una equivocació meua, però ho sostinc fins que la V. S. em convenci del contrari — que un decret del Govern de la República que impedeix l'actuació de la Generalitat en aquelles matèries que constitucionalment són de la seva incumbència, no és vigent a Catalunya. No cal ni recórrer al Tribunal de Garanties. Jo garanteixo a la V. S. que si — cosa impossible, donades les bones relacions amb el Govern de la República — que si un bon dia un Ministre de Justícia de la República em traslladés un funcionari dintre de Catalunya, jo li garanteixo que per més que fos fet per decret, aquest trasllat no tindria lloc. Pot estar-ne segur el senyor Carreres i Artau.

Per tant, senyor Carreres i Artau, quedi ben entès que la disposició que a la V. S. li feia tanta impressió referent a la vigència de la Llei de Contractes, i que a la V. S. li semblava que això era, dient-ho en castellà, «mentar la soga en casa del ahorcado»... No, no, no, senyor Carreres i Artau; el Govern de la Generalitat pot parlar ara i sempre de la Llei de Conflictes, perquè aquesta Llei no ha estat declarada inconstitucional; aquesta Llei és constitucional; el que passa és que ha estat una Llei transitòria que ja ha perdut els seus efectes. Però, a més, la Llei petita de conflictes ha estat substituïda per la Llei de Contractes de Conreu, la qual ha produït una continuació dels efectes de l'anterior, i que, per tant, la reducció del 50 per 100 en mèrits de les demandes que ara es presentin, no es fa en mèrits de la Llei de Conflictes, sinó que es fa en mèrits d'una disposició de la Llei de Contractes de Conreu, que va recollir un estat de fet que va deixar pendent la Llei de Conflictes. Per tant, la font de Dret, avui dia, és la Llei de Contractes de Conreu. A més, hi ha el decret donant dret a la revisió dels contractes per tota la collita pròxima, i encara que es faci referència a la revisió de conflictes, no té cap referència amb la Llei de Conflictes del 26 de juny del 1933.

Fetes ja aquestes observacions d'aclariment jurídic sobre els Decrets dictats, en fa l'efecte que he situat en el possible a la V. S. i als altres senyors Diputats que vulguin intervenir en aquesta interpellació, sobre l'abast autèntic i la finalitat dels Decrets dictats pel Govern.

La polèmica queda oberta sobre aquests extrems; però, al fons, la qüestió, cal reconèixer, malgrat tot, que és més política que jurídica. I com que és més política que jurídica, com ho ha reconegut la V. S. també, al final de la seva in-

terpellació, esperem un i altre a sentir les veus que s'han de sentir, i si no se sentissin, el propi Conseller parlaria de la necessitat que hi ha que a Catalunya es reparin una sèrie d'injustícies que han estat comeses, reparacions imprescindibles si volem anar a l'establiment d'una legalitat i a un aquietament de les passions al camp de Catalunya. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Fronjosà.

El Sr. FRONJOSA: Senyors Diputats: Quan aquesta tarda el senyor Carreres i Artau parlava dels problemes plantejats avui al camp de Catalunya, em deia jo a mi mateix: Aquests homes que viuen submergits en les seves especulacions científiques, són uns ingenus. Aquesta és la impressió que m'anava produint la primera part del discurs del senyor Carreres i Artau, perquè malgrat altres coses que diu, n'ha dit dues, la interpretació de les quals avui ja és del domini públic. Ha dit amb molta serietat: «Perquè nosaltres no som un partit de classe, solament defensem la propietat.» Exacte, exacte. Nosaltres som un partit de classe perquè ataquem la propietat. Són dues coses iguals, però en sentit contrari. Amb això avui ja no es pot al·legar ignorància sobre les dues posicions irreconciliables i incontrovertibles que dominen el món respecte al problema de la propietat privada, i no m'explico com a un senyor universitari li pot passar això desapercebut, màxim quan aquest senyor universitari és un professor tan brillant de la Facultat de Filosofia i Lletres.

Una altre afirmació que ha fet és la que cal procurar, a través de tota la legislació i de tots els Decrets que es puguin dictar, regular les relacions contractuals entre els treballadors de la terra i els seus propietaris, per tal que no hi hagin coaccions en els pactes. Jo li diré al senyor Carreres i Artau i a tots els senyors Diputats d'aquesta Cambra, que en els pactes, en els contractes de treball, sempre hi ha coaccions, no hi ha mai una igualtat contractual. No es troben situats en les mateixes condicions el treballador que ofereix els seus braços a la porta d'un taller o d'una fàbrica perquè els hi lloguin i el patró al qui li és demanada la feina. No està en igualtat de condicions contractuals el pagès que necessita terra per a treballar i amb aquest treball portar pa a casa seva, i el propietari de la terra, que moltes vegades és un senyor que viu a ciutat i que moltes vegades solament coneix la terra, sap que existeix o es recorda que existeix, quan toca els beneficis que li porta aquell esclau que li treballa. Així, doncs, senyor Carreres i Artau, no es mortifiqui buscant que no hi hagi coacció en els pactes de treball, perquè això nosaltres podríem ampliar-ho i donar-li tal nombre de consideracions respecte a la coacció que sempre hi ha en el contracte de treball, que no ho fem per respecte i consideració a la Cambra i per respecte i consideració a la V. S., sí, i per a no fer-nos pesats en aquesta intervenció.

La cosa interessant d'aquesta tarda ha estat la manifestació del partit a què està afiliat el senyor Carreres i Artau — i suposo que ell l'ha feta en representació del partit — l'afirmació que

ha fet que estan disposats a l'acatament de la Llei de Contractes de Conreus. La conveniència que hi ha que treballadors de la terra i propietaris de la terra tinguin una eina, una mesura, una fórmula legal on recórrer per a diluir les seves diferències i les seves pugnes. Ah!, senyors Carreres i Artau; si això ho haguessin dit les VV. SS. dos anys enrera; si aquesta predisposició, que jo no crec externa en aquests moments, l'haguessin proclamada dos anys enrera les VV. SS., és molt probable que en el camp de Catalunya no s'hi hagués viscut la tragèdia que s'hi ha viscut!

La posició manifestada aquesta tarda, de la Minoria a la qual la V. S. pertany, crec que és una posició de conveniència; és d'aquelles apel·lacions a la concòrdia que jo parlava l'altre dia que acostumen a fer les dretes quan les classes populars, les multituds treballadores, els elements republicans de tipus democràtic i liberal o els elements avançats del proletariat han obtingut no un botí, senyor Carreres i Artau, sinó que han arribat a assolir la confiança de l'opinió i a guanyar un plet de caràcter electoral. Corren de seguida a fer apel·lacions a la concòrdia quan el cas del triomf popular es dona, perquè ells tenen la consciència de la seva passada actuació, quan les eleccions les havien guanyat ells.

Ja la teníem una Llei del Parlament. El Parlament de Catalunya va ésser una de les coses que primer es va preocupar: donar una fórmula — i deixeu-m'ho dir a mi també alguna vegada — jurídica perquè els elements interessats en el conreu de la terra catalana sapiguessin a què atendre's respecte dels seus drets i respecte dels seus deures. Però recordeu les VV. SS., que van contribuir amb el seu entusiasme que un concurrent, que havia sortit i havia plantat botiga política davant de la de les VV. SS., se n'anés al Tribunal de Garanties i recorrés la Llei aprovada pel Parlament de Catalunya. Nosaltres creïem, i la generalitat del poble creia, que l'apel·lació de la Llei es devia a aquest partit polític format per la desvinculació d'elements de la pròpia Lliga Catalana, però havia d'ésser precisament el senyor Cambó — persona que sempre amb gust escolto o li llegeixo els seus parlaments — que en una conferència al Palau de la Música Catalana, en aquells moments que Catalunya sofria el neguit de veure que s'atacaven els seus propòsits de pau i de concòrdia entre la gent que intervé en els problemes de la terra, era la figura màxima del partit de Lliga Catalana que es vanava amb orgull d'haver estat ells, no cap altre sector polític interessat en les coses rurals, els qui havien recorregut i eren ells, volien per a ells la glòria i la satisfacció d'haver estat aquells que havien recorregut al Tribunal de Garanties contra aquella Llei que el Parlament de Catalunya havia aprovat per a regular les relacions entre patrons i obrers de Catalunya.

Així és que els autors d'aquest fet, d'aquesta mala acció, segons pròpia expressió i reconeguda pel poble de Catalunya, que va cometre aquella gent en recórrer la Llei de Contractes de Conreu, no tenen dret després els màxims participants d'aquesta mala acció, a venir aquí com uns jeremis a plorar la situació actual dels propietaris de les terres catalanes.

La Llei va ésser fallada, en alguns dels seus articles, anticonstitucional pel Tribunal de Garanties Constitucionals, i aquesta Llei fou retornada al Parlament de Catalunya i va ésser enquadrada d'aquelles normes que obligaven a Catalunya a no separar-se'n en el que fa referència als organismes diriments del dret social. Una vegada fet això, una vegada posada la Llei dintre de les facultats autonòmiques de Catalunya — ho deia l'altre dia el senyor Companys des del cap del banc del Govern — el President del Consell de Ministres de l'època, el distingit amic de les VV. SS., el lerrouxista senyor Samper, deia que la Llei era perfectament constitucional. No obstant això, les VV. SS. no van acceptar la Llei; no obstant això, les VV. SS. continuaren sabotejant la Llei i la seva aplicació. Quan la tragèdia, quan l'amenaça a les llibertats de Catalunya cada vegada s'anaven incrementant més, les VV. SS. anaven sumant neguits en la consciència dels catalans honrats, sabotejant precisament la Llei Agrària que havia fet el Parlament de Catalunya. I tan bon punt es presentà el 7 d'octubre de l'any 1934, vosaltres, com aquell Comte Duc d'Olivares, anàreu a xiular l'orella a un general que un dia haurà de respondre de les seves malvestats, i va dictar una disposició, una ordre que hauria d'avergonyar a aquells homes que li aconsellaren que la dictés.

L'altra dia es parlava de juridicitat. Jo voldria preguntar a aquests senyors tan enamorats de la juridicitat, on estava la juridicitat en l'ordre del general Batet. ¿Com voleu convèncer-nos a nosaltres que vosaltres sou partidaris de la juridicitat, si quan les lleis i la justícia no us beneficien, no teniu cap inconvenient en burlar-les, a tirar pel carrer del mig i a destruir-les? Si hi ha alguns interessats en conservar aquest mite de la juridicitat, sou vosaltres, no pas nosaltres; quan vosaltres el feu a miques, nosaltres encara el podem esmicolar més i fer amb ell el que ens doni la gana!

El que ens ha explicat aquesta tarda el senyor Carreres i Artau, no són precisament els efectes de la Llei; el senyor Carreres i Artau el que ens ha explicat aquesta tarda, són efectes de la suspensió que aquell general féu de la Llei, suspensió en la qual aquests senyors hi han contribuït d'una manera entusiasta. Referent a aquests decrets, que a nosaltres també ens sobren — ja parlarem de quina manera ens sobren —, que ha dictat el senyor Conseller de Justícia i Dret, jo crec que els més interessats en felicitar-se'n, en estimular-lo perquè continuï per aquest camí, haurien d'ésser els senyors propietaris de la terra; aquests decrets són precisament fills d'aquest període de suspensió de la Llei, període illegal, que va fer-se a base de les insinuacions, dels consells, de les pressions, de les coaccions, que el senyor Carreres i Artau atribuïa al senyor Conseller de Justícia i Dret per a dictar aquest decret, perquè el senyor Carreres i Artau tenia en la seva imaginació les coaccions que ell va fer al general que en aquella època manava tota la vida política, civil, militar, econòmica i social de Catalunya.

I ara vénen els gemecs, però, és clar, no es diu tota la veritat. Jo vull molestar una mica l'atenció de la Cambra llegint uns quants casos que s'han succeït en el camp de Catalunya des del 6

d'octubre de l'any 1934 fins el 16 de febrer del 1935. Ja no us vull llegir la monstruositat d'un subjecte que viu a Barcelona, que pel vist és propietari de mitja comarca del baix Ebre, que ha fet més de dos-cents llençaments, entre ells els d'alguns conreadors que feia més de vint-i-set anys que menaven la terra, i que sempre allegava la mateixa condició per a llençar-los: «conrear-la directament el propietari a l'acabament de l'any agrícola». És a dir, un senyor que, com us dic, tenia més de dos-cents treballadors que li conreaven les terres, i que, pretextant que ell les volia treballar, que ell volia substituir aquells dos-cents i escaig de treballadors, va llençar-los a tots, valent-se precisament per a fer aquesta monstruositat de l'ordre de plaça del general de la Divisió que en aquella època teníem aquí. Jo no em puc explicar això més que d'una manera: que a aquest senyor li passés com a Sant Isidre, que mentre ell dormia hi havia uns angelets que li treballaven la terra. (*Rialles.*) No ho puc entendre d'altra manera. De totes maneres, a part bromes, jo crec que aquest senyor ha de merèixer molt poques consideracions per part de cap de les persones responsables que han de regular les relacions entre treballadors i propietaris de la terra, no solament per a retornar aquests treballadors a aquelles terres que treballaven, sinó perquè continuïn aquelles terres essent propietat d'aquell senyor. Aquest fet ha d'anar per imposició de la Llei, perquè si no es fes per imposició de la Llei, ho faran potser un dia, com han fet en terres d'Espanya, imposant una qüestió de dret els treballadors d'aquelles terres, que en aquella època van ésser llençats d'una manera tan injusta.

D'aquest mateix llibre de la Unió de Rabassaires, us vull llegir uns quants casos, i amb això crec que el senyor President de la Cambra no em cridarà l'atenció, perquè és una obra que s'ha fet pública i, per altra banda, ajuda a enfortir la meua posició. Jo us llegiré aquests casos perquè vegeu les coses que han passat durant aquests disset mesos en el camp de Catalunya, i si tenen una gota de raó aquests senyors que es queixen avui perquè el senyor Conseller de Justícia i Dret vol rectificar aquella conducta i aquells crims, d'una manera legal, d'una manera jurídica, quan això hauria d'ésser satisfacció seva, perquè el que procediria és que ja ha passat a Espanya en un altre ordre de coses, en un altre aspecte, o sigui, que aquests pagesos, trets de la manera que us vaig a llegir, haguessin anat a les seves terres i a cops d'aixada haguessin esberlat el cap d'aquells que un dia van llençar els seus fills, els seus pares i les seves mullers a la desesperació i a la misèria.

Llegeixo, de l'esmentat llibre:

«Daniel Ventosa i Soler, arrendatari durant vint anys. Motiu o alegació: manca de pagament, malgrat que l'arrendatari consignà, dintre el terme legal, la quantitat que se li reclamava (600 ptes.), el Jutjat municipal fallà el desnonament. Sense indemnització per les millores efectuades a la finca i les collites, les quals foren destruïdes pel propietari. El propietari es diu: Martí Roca i Soler.»

Vint anys, quan qualsevol funcionari de l'Estat té un dret adquirit, un home que ha suat

durant vint anys una terra, per aquests senyors no té cap dret adquirit, se'l pot llençar com una bestiola el dia que el propietari s'aixequi de mal humor. Sobre això del propietari també n'hauríem de parlar....

«Josep Carol i Serra, masover. Motiu o alegació haver liquidat anteriorment segons la Llei catalana. En 25 de juny del 1935 el Jutge municipal d'Oristà condemnà el masover a reposar la part guanyada en 1932 (valorada en 800 ptes.) i a tal efecte li embargaren els seus béns valorats en 5,000 ptes. Posteriorment, amb data 2 d'octubre del 1935, el propietari, al·legant que quedà encara per reposar la part del 1933, féu demanda de desnonament i l'obtingué. El propietari es diu Isidre Cabanes i Torrecasana.»

«Albert Esteve i Catasús, rabassaire durant més de 120 anys.

Motiu o alegació: frau i deslleialtat del rabassaire, fonamentant-se en l'art. 47 de la Llei d'Arrendaments rústics del 15 de març del 1935. Segada la collita de trepadella, les garbes que corresponien al propietari restaren al camp esperant que aquest les recollís. Plogué un dia i el rabassaire, perquè no es mullessin, decidí depositar-les a casa seva. Quan tot just n'havia conduït una, fou detingut a demanda del propietari i se li seguí judici de faltes, del qual resulta condemnat a dos dies de detenció. Basant-se en la sentència del Jutge, el propietari sol·licità el desnonament. La garba de trepadella fou valorada pels experts en dues pesetes. Propietari, Pau Quer i Nadal.»

«Salvador Albert i Tomàs, rabassaire durant seixanta-cinc anys. Motiu o alegació: Haver liquidat anteriorment segons la Llei catalana. El propietari ja en 1929 deixà d'abonar la part d'adobs que li pertocava segons pactes. En 1932 i en anys posteriors, el parcer, tenint sobretot en compte aquest precedent, s'acollí als beneficis de la Llei catalana i liquidà al 50 per 100. El propietari interposà judici de desnonament, que perdé al Jutjat municipal, però guanyà al de primera instància de Sant Feliu de Llobregat. Malgrat això i vista la injustícia del cas, el desnonament restà sense execució. Posteriorment al dia 6 d'octubre del 1934, s'ha portat a efecte amb dos dies de temps. El propietari s'emparà de les collites i arrencà tots els ceps plantats pel parcer (7,600).»

No vull llegir-vos-en més, i he procurat llegir els que no fossin dels de categoria horripilant, aquells que posen en evidència com la Guàrdia civil, sense formació de causa de cap mena, i sense advertiment de cap mena, per una simple discussió, per un odi incubat de temps, arribava un bon dia al tros que treballava aquell pobre home, mentre hi treballava, i a cops de culata era foragitat de la terra sense donar-li cap mena d'explicacions. No us ho he volgut llegir, perquè no he volgut que ningú no m'atribuís propòsits que estan fora de la meua consciència. Però jo us vull llegir unes consideracions, que no són d'origen soviètic, que s'han fet respecte el llibre de la Unió de Rabassaires, consideracions que suposo seran acceptades per totes les persones de bon sentit, àdhuc pels conservadors, àdhuc per la gent moderada, perquè la signatura que les avala, és una signatura prou prestigiosa entre la gent de dretes, per-

què pugui dubtar-se de la seva sinceritat i de la seva capacitat jurídica. Es un article que el senyor Ossorio i Gallardo va publicar a la vista del llibre de la Unió de Rabassaires.

Deia el senyor Ossorio i Gallardo al final d'aquest article:

«Se dirá: ¿Quién responde de la veracidad de todos los casos que el libro contiene? ¿No es presumible la exageración? ¿No puede haber influido la pasión, el despecho o la ira en la aportación de datos? ¿Ha de creerse todo su contenido como artículo de fe?

¿Qué buscan los propietarios enamorados y practicantes de esos procedimientos? ¿Qué esperan las autoridades torpemente orientadas en esa misma dirección? ¿De verdad que se creen elementos, de derechas y conservadores? ¿No comprenden que están incubando la tragedia que ha de destruirlos?

«¡Terrible obcecación! Desarraigar al hombre de la tierra es aumentar los cuadros de la anarquía. Unirle a ella para que se adueñe el fruto de su trabajo, es lo conservador.

«León XIII (perquè veieu que no hi planyo res!) recomendó con palabras de fuego el acceso de los cultivadores a la propiedad de la tierra, y un comentarista suyo ha dicho que «si con vigor y sin dilaciones no se lleva a la práctica, es inútil pensar que puedan defenderse eficazmente el orden público, la paz y la tranquilidad de la sociedad humana contra los promovedores de la revolución.

«Ese comentarista se llama Pío XI.»

No cal que jo hi afegeixi cap més comentari, i em sento, en principi, satisfet amb els del senyor Ossorio i Gallardo.

Indubtablement hi havien dos procediments per a corregir aquests atropells. Hi havia el procediment de fet, i hi havia aquest procediment que el senyor Conseller de Justícia i Dret ha establert, que és el procediment de dret. Jo us diria que m'enamora més la posició dels pagesos de la província de Badajoz, que es constitueixen en comitès distribuïdors dels latifundis d'aquelles terres i després el senyor Ministre d'Agricultura no té res més que donar-hi una fórmula de Dret. Jo crec, pel meu temperament, per raó i per justícia, que hauria estat millor que els pagesos de Catalunya no haguessin estat tan bons xicots, tan tradicionalment bons xicots com són, i esperessin unes disposicions del senyor Conseller de Justícia i Dret per a fer ús d'aquelles disposicions i tornar a prendre possessió de dret que d'aquella manera tan violent i illegal els fou arrabassat.

Perquè el que pot passar ara, és que no solament aquests decrets no donin satisfacció total als drets dels treballadors de la terra, sinó que quedin mermats encara els seus drets. La llei, avui ja és convenient que existeixi; però als qui menys obliga és als pagesos del camp de Catalunya. El senyor Carreres i Artau, que és molt amic dels contractes i dels pactes, m'explicarà si és cert que quan un pacte o un contracte es trenca per una de les parts, l'altra queda completament dispensada de complir-lo. I aquí si aquest pacte entre obrers i patrons de la terra, s'ha trencat, no ha estat pels treballadors de la terra, sinó

que ha estat pels propietaris de la terra, i per tant els que no vénen obligats a respectar la Llei de Contractes de Conreu catalana, enamorant-se i sotmetent-se a la llei d'una manera incondicional, són precisament els treballadors de la terra, tota vegada que primerament els senyors propietaris la varen infringir. Per tant, no s'extranyi ningú que tot i que els pagesos de la terra, vagin sotmetent-se i vagin acceptant l'aplicació de la Llei de Contractes de Conreu votada pel Parlament de Catalunya, ells mantinguin, ja des d'aquest moment, noves reivindicacions. I ningú no els podrà acusar de deslleials al pacte, ningú no els podrà acusar que ells siguin responsables de transgressions de tipus legal, perquè els primers que portaren això a la realitat, els primers que trencaren aquest pacte que la Llei venia a establir entre propietaris i obrers, foren precisament els senyors patrons, quan jo crec que per interès mateix d'ells havien d'ésser els primers en respectar-la.

I per això jo estimo que, en lloc de restringir-nos a aquests decrets, s'haurien d'anar portant a la realització aspiracions que avui sent ja la classe pagesa, com és, per exemple, una de les aspiracions immediates de la pagesia, que els siguin retornats o abonats els fruits que indegudament i valent-se de l'Ordre del general Batet, i amb tota mena d'atropells i de crims, els foren presos, se'ls obligà a retornar per haver-se acollit a la Llei catalana, des del període del 6 d'octubre del 1934 al 16 de febrer del 1936. Això que se'ls ha robat, això que se'ls ha obligat a lliurar, a vegades, com us dit, davant de fusells de la Guàrdia civil, sense la intervenció de cap mena de tràmit judicial i jurídic, no tenint en compte aquella famosa civilitat que moltes vegades entén els cors sensibles dels senyors de les dretes quan els toca la de perdre, això se'ls ha de retornar, perquè fou un robatori descarat, que sabien que estaven cometent un delictes quan ho portaven a la pràctica els senyors propietaris.

I després, corren i circulen uns propòsits, que prego al senyor Conseller de Justícia i Dret que busqui la manera que no es puguin portar a la realització. Aquests propòsits són que hi ha molts propietaris que volen hipotecar o vendre's les terres per a substraure's al compromís d'haver de tornar aquells fruits que robaren als treballadors en el període del 6 d'octubre fins al 16 de febrer. Així és que el senyor Lluhi farà bé de començar a pensar no solament en la rectificació, de la manera com volia el senyor Carreres i Artau, d'aquests decrets, sinó en començar a estudiar un decret mitjançant el qual això que acabo de dir no sigui possible, i per al qual aquesta hipoteca sobre les terres, o aquesta venda de les terres de les quals són propietaris, comprometi, obligui també, almenys, al senyor que entri en propietat d'una terra que sap que està afectada per la demanda d'un treballador que anteriorment l'havia treballat. I també que aquells fruits que varen ésser robats als pagesos catalans, càstig que els

fou imposat pel delictes d'haver complert la Llei, es busqui la manera que els siguin tornats, amb els fruits si és possible, que ho dubto, o sinó amb diners.

És això el que volia dir i és això el que desitjava proclamar aquesta Minoria aquesta tarda, respecte a la Llei de Contractes de Conreu i a la interpellació del senyor Carreres i Artau. Res més.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Riera.

El Sr. RIERA : Senyor President : Com sigui que sembla que la Cambra està ja una mica fatigada, i la meua intervenció potser serà una mica llarga, car es tracta precisament d'un problema que, amb tot i la meua modèstia, conec a fons i voldria ésser una mica extens per a contestar al senyor Carreres i Artau, i per a fer algunes suggerències de caràcter general, jo pregaria a la Presidència que, si ho creu adient, volgués suspendre aquest debat i em reservés la paraula, per tal com continua aquesta interpellació, per a demà a primera hora poder intervenir jo en aquest debat.

(Diversos senyors Diputats expressen llur assentiment.)

El Sr. PRESIDENT : Atenent la indicació del senyor Riera, se suspèn aquest debat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimàrcres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre els Decrets de 2 i 14 de març del 1936 referents a Contractes de Conreu i desnonaments.
3. Interpellació sobre la Política universitària del Govern de la Generalitat.
4. Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió referent al Projecte de Llei sobre il·legitimitat dels acords de les Autoritats i Organismes de nomenament governatiu que regiren la vida municipal catalana durant el període comprès entre el 6 d'octubre del 1934 i 19 de febrer darrer.
5. Discussió del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei autoritzant el Govern de la Generalitat per a disposar una renovació extraordinària de Jutges i Procuradors municipals de Catalunya.
6. Discussió del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei autoritzant l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat perquè pugui incloure, com a cas especial, en el Pressupost extraordinari del 1936, que té en tramitació, en concepte de crèdits reconeguts, obligacions pendents, per un total import de 3.600,889'12 ptes.
7. Discussió del Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei aprovant la segregació del Submunicipi de Serra d'Almós, del terme municipal de l'Ajuntament de Tivissa, per tal de constituir-se en Municipi independent.

(S'aixeca la sessió a les vuit i tres minuts de la vetlla.)

